

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 18.12.2024 р. №10)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «18» грудня 2024 р. № 206

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ ФАХОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ
НА ЗАНЯТТЯХ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ»
*учителів зарубіжної літератури***

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма підвищення кваліфікації учителів зарубіжної літератури з проблеми «Візуалізація навчального матеріалу на заняттях літератури як засіб розвитку критичного мислення учнів» розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 року № 904, та відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225. Освітня програма також враховує основні положення Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (із змінами), щодо виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність учителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний вчитель зарубіжної літератури закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі технологій візуалізації розвитку критичного мислення в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Сучасні освітні реалії вимагають використання таких прийомів, методів, форм організації освітньої діяльності, які були б спрямовані на формування та розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів, що сприятимуть їх успішній соціалізації, можливості професійної та особистісної самореалізації, подальшої самоосвіти.

В умовах інформаційної насиченості сучасного світу, стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та з урахуванням особливостей психологічного розвитку, способів мислення і переваги візуального виду сприйняття так званого «цифрового» покоління, виникає потреба у використанні освітніх технологій, які були б спрямовані на активізацію емоційної й інтелектуальної сфери учнів, формували та розвивали вміння критично сприймати, структурувати, засвоювати і відтворювати певну інформацію та використовувати її в практичній діяльності. Одним із можливих шляхів реалізації цієї мети на уроках зарубіжної літератури є використання візуалізації навчального матеріалу.

У контексті сучасного освітнього процесу використання методично доцільних форм, методів і прийомів візуалізації навчального матеріалу на уроках літератури дозволяє реалізувати принцип наочності на якісно новому рівні, забезпечити особистісно зорієнтований та розвивальний характер навчання, створити умови для успішної побудови персональних (індивідуальних) освітніх траєкторій, реалізації принципів дослідницької діяльності, розвитку емоційного інтелекту, критичного сприйняття та відтворення інформації, позитивно емоційної атмосфери на уроці.

Візуалізація навчального матеріалу на уроці – процес, який включає в себе сприйняття інформації, відбір, конструювання зорового образу, його відтворення і коментування («словесне оживлення»).

Візуалізація виконує не просто ілюстративну функцію, але й суттєво розширює сферу продуктивного застосування в освітньому просторі. Засоби візуалізації є універсальним інструментом, тому їх можна використовувати на всіх етапах навчання: при поясненні нового матеріалу; при закріпленні; при узагальненні; при повторенні; при виконанні домашніх завдань; при самостійній роботі; при контролі й систематизації. Так можна використовувати різні прийоми і засоби, розроблені багатьма педагогами і психологами: опорні схеми, фішбоун, ейдос-конспекти, кластери, інформаційні плакати, колажі, карти пам'яті, семантичні карти, постери, кроссенси, «хмари-тегів», артбуки, буклети, скрапбукінг, кардмейкінг, буктрейлери, «стрічки часу», тизери, мотиватори, демотиватори, меми, дудли, інфографіка та багато інших.

Доцільність використання візуалізації на уроці літератури зумовлена необхідністю врахування когнітивних (пізнавальних) особливостей сучасного покоління учнів і аргументується наступним:

- якісна візуальна підтримка на уроці літератури сприяє активній роботі логічного та образного мислення учня/учениці при читанні й осмисленні змісту матеріалу (аналіз і інтерпретація);
- сприяє більш глибокому засвоєнню і розумінню навчального матеріалу шляхом його знакового моделювання;
- «занурення» в зміст та цілісному сприйняттю художнього тексту, світоглядних та естетичних засад мистця;
- збагачення емоційної сфери;
- інтегрує різні види мистецтва;
- створює «ситуацію успіху»;
- може бути складовою перевірки рівня сприйняття учнем/ученицею літературного твору;
- показник опанування певними способами дії, а не лише знаннями;
- результат індивідуальної освітньої траєкторії учня/учениці (персональний шлях її реалізації).

Мета освітньої програми: професійний розвиток учителя зарубіжної літератури відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Основні завдання:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей учителів зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти;
- поглибити й розширити знання вчителів (викладачів) зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечуватиме якісні зміни в організації освітнього процесу та створити передумову для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей учителів зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти;
- удосконалити вміння вчителів зарубіжної літератури ЗЗСО відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання із фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через інтерактивні лекції / відеолекції / вебінари / відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми / навчальні тренінги / семінари / воркшопи, майстеркласи тощо.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- **для очного навчання:** мультимедійний проєктор; ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, спеціалізоване програмне забезпечення для інтерактивної дошки; швидкісний інтернетканал для використання під час занять відповідних онлайнресурсів;
- **для дистанційного навчання:** комп'ютерна техніка (комп'ютер або ноутбук, вебкамера, мікрофон), доступ до швидкісного інтернету.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері базової середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи, принципів побудови Державного стандарту повної загальної середньої освіти;;
- інноваційних методів, прийомів і форм, у тому числі, візуалізації навчальної інформації, структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану, модельної навчальної програми та навчальної програми мовно-літературної освітньої галузі;
- планування освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти;
- академічної свободи вчителя зарубіжної літератури в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), модельних навчальних програм мовно-літературної освітньої галузі, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб;
- розвивати в учнів ключові компетентності, формувати предметні та наскрізні вміння;
- розробляти навчальні програми, використовуючи модельну навчальну програму мовно-літературної освітньої галузі для розроблення;
- володіти засобами візуалізації навчального матеріалу як універсальним інструментом задля використання на всіх етапах архітектури уроку літератури та типах занять;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна інноваційність, мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі всіх учнів;
- утвердження національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, готовність стати на захист України, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Розробники програми	Химера Н.В. , методист відділу загальної середньої освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації учителів зарубіжної літератури з проблеми «Візуалізація навчального матеріалу на заняттях літератури як засіб розвитку критичного мислення учнів»

Мета програми	Удосконалювати професійне вміння учителів зарубіжної літератури моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових (очікувальних) результатів учнів; навчати вільно володіти архітектурою сучасного уроку, здійснювати оптимальний вибір інструментарію до різних типів уроку.		
Напрямок програми	Розвиток професійної компетентності вчителів зарубіжної літератури (знання, вміння згідно профстандарту: нормативної бази, змісту та методик задля якісного виконання своїх професійних функцій).		
Зміст програми	№ з/п	Тема заняття	Год.
	Модуль I Соціально-гуманітарний		
	1	Вступ до теми «Візуалізація навчального матеріалу на заняттях літератури як засіб розвитку критичного мислення учнів»	2
	2	Ключові засади профстандарту: особистісний і професійний виміри	2
	Модуль II Теоретичні та практичні аспекти теми використання технології візуалізації як засобу розвитку критичного мислення учнів		
	1	Державний стандарт базової середньої освіти: путівник вчителя-філолога	2
	2	Візуалізація навчального матеріалу - універсальний інструмент аналізу та інтерпретації художнього тексту	4
	3	Візуалізація: «PRO» I «CONTRA». Форми, прийоми, засоби візуалізації навчального матеріалу на уроках літератури.	2
	4.	Упровадження модельних навчальних програм (МНП) із зарубіжної літератури та інтегрованих курсів	2
	5.	Електронні платформи та сервіси для організації продуктивного навчання учнів: використання технологій візуалізації навчального матеріалу на уроках літератури	2
	6.	Архітектура сучасного уроку: вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Моделювання та аналіз сучасного уроку зарубіжної літератури	2
	7.	Інноваційний інструментарій: методичний кейс учителя-філолога. Технології візуальної подачі інформації у процесі розвитку та формування критичного мислення учнів на уроках літератури	2
	8.	Рефлексія, цінування, оцінювання на компетентісно орієнтованому уроці. Використання візуалізації на етапі уроку – рефлексія.	2
	Модуль III Діагностико-аналітичний модуль		
	1	Тематична дискусія «Креолізований текст як засіб активізації читацької діяльності та розвитку критичного мислення учнів на	2

	уроках та в позаурочний час»	
	2 Діагностувальна робота (інтерактивна форма): перевірка набутих знань, вмінь, навичок слухачів курсів	2
		26/4
Обсяг програми	1 кредит ЄКТС (26 аудиторних годин, 4 години – самостійна робота)	
Форма підвищення кваліфікації	Інституційна (денна)	
Результати навчання (перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться)	<i>Загальні компетентності</i> Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості <i>Професійні компетентності:</i> Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому просторі.	
Термін виконання програми	2025 рік	
Місце виконання програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09107)	
Вартість / безоплатність надання освітньої послуги	Собівартість обраховується в залежності від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства	
Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації	
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: A1 Мовно-комунікативна компетентність (A1.1, A1.2, A1.3, A1.4); A2 Предметно-методична компетентність (A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5, A2.6, A2.7); A3 Інформаційно-цифрова компетентність (A3.1, A3.2, A3.3); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проєктувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3);	

	Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)
Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей (володіння методикою візуалізації навчального матеріалу на уроках зарубіжної літератури, до прикладу: складання коміксів, буктрейлерів, мотиваторів на літературну тему, постерів на літературну тему, буклетів/брошур, фотоколажів, дудлів, скрапбукінгів, кардмейкінгів тощо)
Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	25 осіб
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації

Модуль 1. Соціально-гуманітарний

І.1. Вступ до теми «Візуалізація навчального матеріалу на заняттях літератури як засіб розвитку критичного мислення учнів»

Технології візуалізації навчального матеріалу в освіті дітей. Візуалізація – це створення та представлення графічного образу текстової чи математичної інформації, що робить її наочною, а отже, зручнішою для аналізу та осмислення. Актуальність теми. Обговорення взаємозв'язку візуалізації та розвитку критичного мислення здобувачів освіти у процесі аналізу та інтерпретації художніх та інших текстів. Про технології візуалізації у світових дослідженнях.

І.2. Ключові засади профстандарту: особистісний і професійний виміри

Основні ідеї та принципи НУШ. Аналіз впливу освітньої реформи НУШ на зміни в педагогічній практиці. Ключові аспекти професійного розвитку в умовах НУШ. Роль педагога у процесі реформування освіти. Визначення інструментів та методів професійного розвитку педагогів. Перспективи професійного розвитку вчителів в контексті НУШ. Нормативно-правове забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Визначення індивідуальних професійних запитів, формування індивідуального плану професійного розвитку.

Модуль 2. Теоретичні та практичні аспекти теми використання технології візуалізації як засобу розвитку критичного мислення учнів

2.1. Державний стандарт базової середньої освіти: путівник вчителя-філолога

Структура Державного стандарту базової середньої освіти. Ціннісні орієнтири базової середньої освіти. Освітні галузі. Мета та компетентнісний потенціал освітніх галузей, що забезпечують формування всіх ключових компетентностей. Загальні результати навчання. Конкретні результати навчання. Орієнтири для оцінювання. Забезпечення доступності в базовій середній освіті. Інтеграція освітніх галузей.

2.2. Візуалізація навчального матеріалу – універсальний інструмент аналізу та інтерпретації художнього тексту

Візуалізація – унаочнення, створення умов для візуального спостереження. Візуалізація – це створення та представлення графічного образу текстової чи математичної інформації, що робить її наочною, а отже, зручнішою для аналізу та осмислення. Зв'язок між візуалізацією і розвитком критичного мислення учнів.

Добірка прийомів візуалізації навчальної інформації, які допоможуть зробити процес навчання осмисленішим, а урок – цікавішим! Обговорення питань. – Чи знаєте ви, інформацію якого типу представлення ви краще запам'ятовуєте – текстову, графічну чи звукову? – Чому надають перевагу ваші учні? (Спеціалісти стверджують, що більшість людей якнайкраще сприймає саме візуальну інформацію – вона швидше систематизується, а кольорові образи завдяки включенню емоційної складової ліпше сприймаються).

2.3. Візуалізація: «PRO» І «CONTRA». Форми, прийоми, засоби візуалізації навчального матеріалу на уроках літератури.

Візуалізація – це процес подання певних даних у вигляді зображення з метою максимальної зручності їхнього розуміння. Людина з усього розмаїття інформації «схоплює» найбільш яскраві фрагменти, які апелюють до його свідомості і формують таким чином ланцюжок рівнів сприйняття інформації «зображення – заголовок – текст – розуміння», де візуальна компонента інформації виступає сполучною ланкою від одного до іншого і забезпечує інформаційний зв'язок. Візуальна компонента інформації (візуалізація), спираючись на певні асоціації, стереотипи мислення, передає суть значимого, важливого для людини в часі і просторі події, факту, явища, процесу. Візуалізація – найважливіший етап в процесі аналізу даних. Він допомагає представити результати досліджень в простій і зрозумілій формі, найчастіше служить ключовим фактором для прийняття рішень в різних сферах діяльності. І хоча у багатьох візуалізація асоціюється виключно з лінійними графіками та таблицями, насправді це велика концепція, система передачі складних ідей, закономірностей і даних за допомогою візуальних образів. **Завдання унаочнення:** підвищення інтенсивності навчання, що полягає у збільшенні обсягів наданої та засвоєної дітьми інформації за той самий проміжок часу (урок/заняття), без зниження якості засвоєного матеріалу; розвиток навчальних та пізнавальних компетенцій дітей шляхом стимулювання; розвиток наочно-образного мислення; тренування візуальних здібностей сприйняття інформації. **Функціонал візуальної грамотності:** інтеграція різноманітних елементів навчального матеріалу, що транслюється протягом навчання, у єдину структуровану сукупність; можливість надійного та тривалого зберігання інформаційних даних; спрощення процесу обробки даних завдяки впровадженню творчих аспектів. **Функції візуалізації:** з'ясувати характер індивідуального сприймання та опрацювання інформації; створити необхідне навчальне налаштування; активізувати пізнавальний інтерес; створити певні асоціації; розвинути здатність аналізувати та порівнювати, критично мислити; організувати тренування уваги та спостережливості; сформувані здатність робити висновки та узагальнення, здійснювати аналогії, закріплювати вивчений матеріал.

2.4. Упровадження модельних навчальних програм (МНП) із зарубіжної літератури та інтегрованих курсів

Модельна навчальна програма визначає орієнтовну послідовність та окреслює очікувані результати навчання учнів. Тоді як навчальна програма конкретизує ці послідовності та результати й чітко їх визначає.

Навчальна програма – це документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета (інтегрованого курсу) та види навчальної діяльності учнів, рекомендовані для використання в освітньому процесі у порядку, визначеному законодавством. Натомість, навчальна програма є документом, що визначає послідовність досягнення результатів навчання учнів з навчального предмета (інтегрованого курсу), опис його змісту та видів навчальної діяльності учнів із зазначенням орієнтовної кількості годин, необхідних на їх провадження (стаття 1 Закону України «Про повну загальну середню освіту»). Навчальна програма конкретизує ці послідовності та результати й чітко їх визначає. Укладаючи навчальну програму вчитель має орієнтуватися на кількість годин, визначену навчальним планом закладу освіти.

Спільними рисами програм є:

1. Як модельні, так і навчальні програми розробляються на основі Державного стандарту.

2. Обидва види програм розкривають компетентнісний потенціал галузі та окреслюють методи, форми, способи і засоби його реалізації. Програми у своєму змісті зазначають мету, окреслену в зазначеному стандарті; завдання і функції у реалізації цієї мети; ключові компетентності та наскрізні вміння; інтегровані змістові лінії та способи їх реалізації; очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Чим відрізняються модельні та навчальні програми?

1. Модельна навчальна програма визначає орієнтовну послідовність та окреслює очікувані результати навчання учнів. Тоді як навчальна програма конкретизує ці послідовності та результати й чітко їх визначає.

2. Модельна програма визначає зміст предмета чи інтегрованого курсу, що викладається, а також різновиди діяльності учнів. Навчальна ж програма описує це більш конкретно та детально.

3. Модельна програма не визначає кількості годин викладання, тоді як навчальна визначає мінімальне й максимальне навантаження з певного предмета чи курсу.

4. Навчальну програму затверджує педрада закладу освіти, тоді як модельна отримує гриф від держави.

Корисні матеріали:

✓ Закон України «Про повну загальну середню освіту» <http://surl.li/dqcuzm>

✓ Державний стандарт базової середньої освіти <http://surl.li/bexzpi>

✓ Офіційний сайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» <https://imzo.gov.ua/>

✓ Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи <https://mon.gov.ua/>

2.5. Електронні платформи та сервіси для організації продуктивного навчання учнів

Розгляд вітчизняного та міжнародного нормативно-правового забезпечення цифровізації суспільства та освіти. Інструменти віддаленого доступу до ПК учня/учениці. Налаштування програмного забезпечення. Програмні засоби на мобільний телефон. Теорія хмарних технологій. Особливості роботи та порівняння середовищ. Сайти, опитування, інтерактивні дошки, презентації, документи. Спільна робота. Використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти. Рекомендації щодо добору безпечних, доцільних для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, як упорядковувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;

2.6. Архітектура сучасного уроку: вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів. Моделювання та аналіз сучасного уроку зарубіжної літератури

Підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання. Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок. Сучасні підходи до навчання в НУШ: діяльнісний, інтегрований, ціннісний тощо, їх інструменти реалізації в педагогічній діяльності. Дидактичні принципи навчання учнів у НУШ. Результати моніторингових досліджень реформування «Нова українська школа».

Поняття про сталий розвиток. Освіта для сталого розвитку. Методи і форми роботи на уроці. Структура вправи із зарубіжної літератури, спрямованої на інтеграцію ідей сталого розвитку. Підручник як орієнтир логічного розгортання процесу навчання відповідно до мети і змісту освітнього процесу. Освітня, розвивальна, виховна й дослідницька функції підручника. Розроблення та аналіз завдань компетентнісного характеру. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів освіти. Стратегія формування освітньої мотивації суб'єкта учня. Становлення цілеспрямованої мотиваційної активності суб'єкта учіння. Ефективний план уроку (основи тайм-менеджменту, чіткі та зрозумілі інструкції, елементи кінезіології). Конструювання освітнього контенту з огляду на «кліпове» мислення учнів.

Сучасні підходи до організації інтегрованого навчання. Основні характеристики

інтегрованого підходу. Діяльнісний підхід та інтеграція. Критерії відбору та складання завдань інтегрованого характеру. Особливості проведення інтегрованого уроку в умовах онлайн-навчання.

2.7. Інноваційний інструментарій: методичний кейс учителя-філолога. Технології візуальної подачі інформації у процесі розвитку та формування критичного мислення учнів на уроках літератури

Інноваційні методи викладання – важливий фактор розвитку освіти й одна з умов підвищення ефективності навчання. Особливості використання інноваційних методик в умовах дистанційного навчання. Взаємодія інноваційних технологій із традиційними формами та методами викладання. Можливості, переваги та виклики створення цифрового освітнього середовища. Відповідальна й безпечна поведінка в цифровому просторі. Освітні можливості змішаного навчання. Цифрові інструменти для оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії навчання. Про техніки візуальної подачі інформації можуть використовувати педагоги під час освітнього процесу. **Таймлайн** – графічна інтерактивна шкала, яка містить мітки з інформацією про подію, процес, явище у хронологічному порядку; один з видів інфографіки. **Ментальна карта** – графічний спосіб представити інформацію у вигляді карти, що складається з ключових та похідних тем. Це інструмент для структурування ідей, планування свого часу, запам'ятовування інформації тощо. **Скрайбінг** – процес візуалізації складного змісту простим та доступним способом, коли замальовка образів відбувається безпосередньо під час вербальної передачі інформації. **Інфографіка** – графічний спосіб подання інформації, даних та знань. **Плакат. Піктограми. Ізографи** – картинки, на яких зображені (заховані, заштриховані) різні предмети, цифри або слова, що утворені буквами, які по-різному розташовані в просторі й оптично схожі на предмет, який в них зашифрований. **Квест-презентація** – освітня технологія, що поєднує текстові матеріали, фотографії, малюнки, слайд-шоу, звукове оформлення, відеофрагменти та анімацію.

2.8. Рефлексія, цінування, оцінювання на компетентісно орієнтованому уроці. Використання візуалізації на етапі уроку – рефлексія

Поняття рефлексії: її сутність, функції та форми. Механізми педагогічної рефлексії. Рефлексія як етапу сучасного уроку (її значення та роль у педагогічній діяльності вчителя, засоби педагогічної рефлексії. Поняття та механізми педагогічної рефлексії. Створення рефлексивного середовища. Значення рефлексії в педагогічній діяльності. Рефлексія на різних етапах уроку. Засоби педагогічної рефлексії. Система методів, оптимальних для активізації інтелектуальної, емоційної, фізичної рефлексії учнів.

Класифікація прийомів рефлексії. Роль учителя в організації рефлексії.

Рефлексія і професійний саморозвиток в умовах соціокультурного запиту. Сутність і структура рефлексивної компетентності педагога. Система методів, оптимальних для активізації професійної рефлексії педагога.

Рефлексія як складова сучасного уроку літератури, процес, під час якого учні аналізують свої дії, думки та почуття. Цей процес дозволяє учням розуміти, що вони роблять правильно, що потрібно покращити, а також визначати свої успіхи та досягнення. Рефлексія є важливою частиною процесу навчання, яка допомагає учням зрозуміти свої сильні та слабкі місця. Рефлексія – один із способів визначення успішності розвитку практичних навичок учнів на уроці. Вона формує здатність до самоаналізу та самовдосконалення. Освітній процес, який включає рефлексію, стає більш ефективним і цікавим, адже учні стають активними учасниками, а не просто спостерігачами.

Модуль III Діагностико-аналітичний модуль

3.1. Тематична дискусія «Креолізований текст як засіб активізації читацької діяльності та розвитку критичного мислення учнів на уроках та в

позаурочний час»

Організація професійних діалогів (*інформація, отримана на курсах і досвід педагогів*) Візуалізація: «PRO» І «CONTRA». Саме під час вивчення зарубіжної літератури, доцільно активніше використовувати сучасні педагогічні технології: комп'ютеризоване навчання, інтерактивні види форми роботи, зокрема креолізовані тексти. Вони збільшують пізнавальну самостійність учнів та мотивують потребу розвитку їхньої читацької культури і являють собою скоординоване одночасне функціонування візуального й аудіо ряду, використання фото- й кіноматеріалів, малюнків, таблиць, схем текстів та інше, підпорядкованих певній навчальній темі. У сучасних умовах навчання потрібно організовувати таким чином, щоб джерелом знань виступав не тільки вчитель, а й комп'ютер, телевізор, планшет, мобільний телефон, електронна книга.

3.2. Діагностувальна робота (інтерактивна форма): перевірка набутих знань, вмінь, навичок слухачів курсів

Оформлення слухачами навчальних діагностичних карт за вибраними варіантами та презентація власної роботи.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бандура О. Теорія літератури в тезах, дефініціях, таблицях : Навчальний довідник. К. : Шкільний світ, 2008. 128 с.
2. Бахтіна Г. П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL : <http://kpi.ua/1102-7>.
3. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL : <https://bit.ly/3YITGVN>.
4. Богосвятська А. І. Методичні прийоми технології розвитку критичного мислення учнів через читання та письмо. Зарубіжна література в школах України. 2013. № 10. С. 20–25.
5. Богосвятська А. І. Розвиток інтегративного мислення учнів засобами мистецтва художнього слова. Зарубіжна література в школах України. 2012. № 9. С. 19–24.
6. Буцька І. Методи та прийоми критичного мислення на уроках світової літератури: характеристика окремих методів і прийомів. Зарубіжна література. Шкільний світ. 2011. №1. С.20-21.
7. Візуалізація на уроках зарубіжної літератури: як зробити урок літератури незабутнім : збірник дидактичного матеріалу для зарубіжної літератури / за заг. ред. Н. В. Химери. Харків, 2022. 89 с.
8. Візуалізація навчального матеріалу на уроках зарубіжної літератури : посібник дидактичного матеріалу для зарубіжної літератури / за заг. ред. Н. В. Химери. Біла Церква, 2021. 70 с.
9. Житєнова Н.В. Технології візуалізації в сучасних освітніх трендах. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2018. № 2. С. 170-178.
10. Ісаєва О. Сучасний урок літератури : яким він є, яким він має бути. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2008. № 5. С. 3-6.
11. Ісаєва О. Особливості вивчення літератури в цифрову епоху. Зарубіжна література. Шкільний світ. 2016. № 1(761). С. 5-10.
12. Ісаєва. О.А. Візуалізація як необхідний засіб унаочнення. URL : <https://multiurok.ru/files/o-isaieva-vizualizatsiia-iak-neobkhidnii-zasib-una.html>
13. Ісаєва О.О. Креолізований текст на уроках світової літератури як фактор активізації читацької діяльності. URL : <http://ozonlit.org/kreolizovanyj-tekst-na-urokah-svitovoji-literatury-yak-faktor-aktyvizatsiji-chytatskoji-diyalnosti>
14. Ісаєва О.О. Формування сучасного читача засобами медіаосвіти. Всесвітня література в сучасній школі. 2013. № 2. С. 5-10.

15. Клименко Ж. Дива візуалізації, або Як зробити знання видимими, а уроки літератури – незабутніми. Всесвітня література в школах України. 2019. № 3. С. 2-11.
16. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL : <https://bit.ly/3Fjy05x>
17. Кукленко О. Медіатекст на уроках світової літератури. Всесвітня література в сучасній школі. 2013. № 1. С. 10-11.
18. Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Медіаосвіта – пріоритетний напрямок в освіті XXI століття : проблеми, досягнення і перспективи. URL : <http://uk.xlibx.com/4raznoe/57455-1-materiali-mizhnarodnoi-naukovo-praktichnoi-internet-konferencii-mediaosvita-prioritetniy-napryam-osviti-hhi-stolit.php>
19. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. Kyiv : Litera LTD, 2019. 208 s.
20. Паспорт художнього твору та творчого життя митця – один із прийомів організації навчальної діяльності учнів на сучасному уроці літератури: посібник дидактичного матеріалу для української та зарубіжної літератури в 10 класі / за заг. ред. Н. В. Химери. Біла Церква, 2020. 68 с.
21. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання: посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
22. Пометун О. І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. Київ, 2020. 104 с.
23. Пометун О.І., Сущенко І.М. Навчаємо мислити критично. Посібник для вчителів. Д.: Видавнича група «ЛІРА», 2016. 144 с.
24. Сучасний урок літератури – формат креативних ідей для вчителя та учня : збірник сучасного дидактичного матеріалу для вчителів української та зарубіжної літератур / за заг. ред. Н. Химери. Біла Церква, 2020. 77 с.
25. Формування полікультурної компетенції: практичні вправи із зарубіжної літератури для учнів 5-11 класів : збірник сучасного дидактичного матеріалу для уроків зарубіжної літератури / за заг. ред. Н. Химери. Біла Церква, 2021. 71 с.